http://www.onlineBU.com

AE-647

M.A. (Final)
Term End Examination, 2016-17

SANSKRIT

काव्यशास्त्र एवं सौंदर्यशास्त्र समूह

Paper - VIII

रस-ध्वनि सिद्धांत

Time : Three Hours] [*Maximum Marks* : 100
[*Minimum Pass Marks* : 36

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

इकाई-I

1. रसस्वरुपं विलिख्य, ''अष्टौ नाट्ये रसाः स्मृताः'' इति मम्मटोक्तं कथनं सम्यग् विवेचनीयम्।

अथवा

''तदाभासा अनौचित्यप्रवर्त्तिताः'' इति सूत्रं काव्यप्रकाश -मनुसृत्य सोदाहरणं व्याख्येयम्।

http://www.onlineBU.com

http://www.onlineBU.com

इकाई–II

2. व्यञ्जनावृत्ति स्थापनार्थं मम्मटेन कति मता: खण्डिता: ? तेष्वेकोमतो विवेचनीय:।

अथवा

गुणीभूत व्यङ्ग्यस्याष्टौ भेदान् प्रस्तूय ''रसादिलक्षण-स्त्वर्थ: स्वप्नेऽपि न वाच्य:'' इति कथनं सप्रसङ्गं व्याख्येयम्।

इकाई–III

3. सोदाहरणं पञ्च रसदोषा: प्रतिपादनीया:।

अथवा

निम्नाङ्कितं सूत्रं काव्यप्रकामाश्रित्य सविस्तरं सोदाहरणञ्च व्याख्येयम् :

स्मर्यभाणो विरुद्धोऽपि साम्येनाथ विवक्षित:।
अङ्गिन्यङ्गत्वमाप्तौ यौ तौ न दुष्टौ परस्परम्॥

इकाई–IV

4. गुणालङ्कारभेद: सयुक्तिकं विवेचनीय:।

अथवा

''माधुर्यौज: प्रसादाख्यास्त्रयस्ते न पुनर्दश'' सूत्रमिदं सविस्तरं समालोचनीयम्।

http://www.onlineBU.com

http://www.onlineBU.com

इकाई – V

5. निम्नाङ्कितासु कारिकासु **द्वयोः** प्रसङ्गानुसारिणी व्याख्या विधेया :

(अ) काव्यस्यात्मा स एवार्थस्तथा चादिकवेः पुरा।

क्रौञ्चद्वन्द्ववियोगोत्थः शोकः श्लोकत्वमागतः॥

(ब) भक्तया बिमर्ति नैकत्वं रुपभेदादयं ध्वनिः।

अतिव्याप्तेरथाव्याप्तेर्न चासौ लक्ष्यते तथा॥

(स) वाचकत्वाश्रयेणैव गुणवृत्तिर्व्यवस्थिता।

व्यञ्जकत्वैक मूलस्य ध्वनेः स्याल्लक्षणं कथम्॥

http://www.onlineBU.com